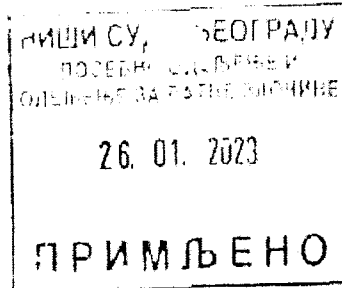

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД
У БЕОГРАДУ
Одељење за ратне
злочине
Кж1 По2 3/22
22.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија, председника већа, чланова већа, уз учешће вишег саветника и записничара

у кривичном поступку против окр. Хусеина Мујановића, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, одлучујући о жалбама Тужиоца за ратне злочине, окр. Хусеина Мујановића и његових бранилаца адв. Душана Игњатовића и адв. Драгана Крговића, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К.По2 3/21 од 09.05.2022. године, након претреса пред другостепеним судом, одржаног, у смислу члана 449 ЗКП, дана 21.12.2022. године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине, окр. Хусеина Мујановића и његовог браниоца, адв. Душана Игњатовића, након већања и гласања, дана 22.12.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

I

Делимичним усвајањем жалби окр. Хусеина Мујановића и његових бранилаца адв. Душана Игњатовића и адв. Драгана Крговића, **ПРЕИНАЧАВА СЕ** пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К.По2 3/21 од 09.05.2022. године, тако што сада гласи:

окривљени Хусеин Мујановић, са личним подацима као у изреци првостепене пресуде,

КРИВ ЈЕ

што је:

У временском периоду од 08. јула 1992. године до 15. октобра 1992. године, за време немеђународног оружаног сукоба, који се водио на територији Републике Босне и Херцеговине (БиХ), између Војске Републике Српске и Армије БиХ, као припадник оружаних снага Армије БиХ, и то као управник војничког притвора оружаних снага Армија БиХ – Илица, у Храсници, ул. Игмански партизански одред бр. 11, кршећи правила садржана у члановима 3 став 1 тачка 1 (ц) Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12. августа 1949. године, 4 став 1 и 5 став 1 (б) Допунског протокола уз Женевску конвенцију од 12. августа 1949. године о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II), према затвореним цивилима, нечовечно поступао и наносио им велике душевне патње, тако што им није обезбедио минималне животне услове, држећи их затворене у гаражама које су преграђене тако да су од једне гараже прављене две ћелије, без прозора, лежајева и другог инвентара, у којима су затворени цивили спавали на бетону, без покривача, нису имали тоалет, већ су нужду морали да врше у једну лимсну канту, нису имали славину са текућом водом, а дневно су добијали само једну флашу воде по затворској ћелији, док су за јело дневно добијали минималне количине хране, један или највише два obroка, који се састојао од 12 или 13 кашика течности и кришку хлеба по особи, због чега су све време били гладни и жедни, при чему им није пружио ни основну здравствену заштиту,

-чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије.

Па суд окр. Хусеина Мујановића, применом наведеног законског прописа и одредби чланова 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ,

О С У Ђ У Ј Е

на казну затвора у трајању од 4 (четири) године и 6 (шест) месеци, у коју му се, на основу одредбе члана 50 став 1 КЗ СРЈ, урачунава време проведено у притвору, у периоду од 30. јула 2018. године, па надаље.

На основу одредбе члана 258 став 4 ЗКП, оштећени се, ради остваривања имовинскоправног захтева, упућују на парницу.

На основу одредбе члана 264 став 1 ЗКП у вези члана 261 ЗКП, окр. Хусеин Мујановић се обавезује да накнади трошкове кривичног поступка, у износу од 154.529,65 динара, као и да плати трошкове судског паушала, у износу од 15.000,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања ове пресуде, под претњом принудног извршења.

II

Жалба Тужиоца за ратне злочине **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

Образложење

1. Првостепена пресуда, изјављене жалбе и поднети одговори

1. Пресудом Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К-По2 3/21 од 09.05.2022. године, окр. Хусеин Мујановић оглашен је кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије, па је, на основу наведеног законског прописа и одредби чланова 4, 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ, осуђен на казну затвора у трајању од 10 (десет) година, у коју му се, на основу одредбе члана 50 став 1 КЗ СРЈ, урачунава време проведено у притвору, у периоду од 30. јула 2018. године, на надаље. На основу одредбе члана 258 став 4 ЗКП, оштећени су, за остваривање имовинскоправног захтева, упућени на парницу, а на основу члана 264 став 1 ЗКП у вези члана 261 ЗКП, обавезан је окр. Хусеин Мујановић да накнади трошкове кривичног поступка, у износу од 154.529,65 динара, као и да плати трошкове судског паушала, у износу од 15.000,00 динара, у року од 15 дана од дана правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

2. Против напред наведене пресуде, благовремено су жалбе изјавили:

-Тужилац за ратне злочине, због одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи првостепену пресуду и окр. Хусеина Мујановића, за извршено кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, за које је првостепеном пресудом оглашен кривим, осуди на казну затвора у трајању од 15 (петнаест) година,

-окр. Хусеин Мујановић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде кривичног закона, са предлогом да се побијана пресуда преиначи, тако што ће се он ослободити од оптужбе, услед недостатка доказа, и

-браниоци окр. Хусеина Мујановића, адв. Душан Игњатовић и адв. Драган Крговић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду побијану пресуду преиначи, тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе, јер није доказано да је учинио кривично дело за које је оптужен.

Тужилац за ратне злочине поднео је одговор на жалбу бранилаца окр. Хусеина Мујановића, са предлогом да се жалба одбије као неоснована.

Окр. Хусеин Мујановић поднео је одговор на жалбу Тужиоца за ратне злочине, са предлогом да се жалба одбије као неоснована.

Бранилац окр. Хусеина Мујановића, адв. Душан Игњатовић, поднео је одговор на жалбу Тужиоца за ратне злочине, са предлогом да се жалба одбије као неоснована.

3. Тужилаштво за ратне злочине, у поднеску Ктж.бр.5/22 од 19.07.2022. године, предложило је да Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, одбије као неосноване жалбе окр. Хусеина Мујановића и његових бранилаца, а уважи жалбу Тужилаштва за ратне злочине и преиначи пресуду Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2 3/21 од 09.05.2022. године, у делу одлуке о казни, тако што ће окр. Хусеина Мујановића осудити на строжију казну.

4. Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, дана 26.10.2022. године, одржао је седницу већа, те дана 28.10.2022. године, одлучио да, на основу члана 449 ЗКП, одржи претрес пред другостепеним судом, који је одржан дана 21.12.2022. године, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине _____, окр. Хусеина Мујановића и његовог браниоца, адв. Душана Игњатовића, на којем је саслушан окривљени и прочитани сви докази изведени пред првостепеним судом. Након оцене свих изведених доказа и навода из изјављених жалби, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, дана 22.12.2022. године, донео је одлуку као у изреци пресуде.

5. Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине Ктж-бр. 10/18 од 24.12.2018. године, окр. Хусеину Мујановићу стављено је на терет да је, у временском периоду од 08.07.1992. године до 15. октобра исте године, за време унутрашњег (немеђународног) оружаног сукоба који се водио на територији Републике Босне и Херцеговине, између војске Републике Српске и армије БиХ, као припадник оружаних снага армије БиХ, управник војничког притвора оружаних снага армије БиХ – Илица у Храсници, кршећи правила садржана у четвртој женевакој конвенцији,

1. противзаконито затварао, држећи затворене у притвору, без законског основа и без одлуке надлежног органа, око 30 српских цивила,

2. нечовечно поступао према затвореним српским цивилима, наносећи им тешке душевне патње, јер им није обезбедио минимум услова за живот, и

3. издавао наредбе и учествовао у наносењу повреда телесног интегритета, у три различита временски одвојена случаја, у ноћи 2. на 3. август 1992. године, потом неутврђеног дана средином јула 1992. године и неутврђеног дана почетком септембра исте године.

2. Разлози за делимично одбијање жалби окр. Хусеина Мујановића и његових бранилаца адв. Душана Игњатовића и адв. Драгана Крговића

2.1. Управљање војним притвором у Храсници

6. Оптужницом је окр. Хусеину Мујановићу стављено на терет да је радње извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, предузео као управник Војничког притвора оружаних снага Армија БиХ – Илица у Храсници, у временском периоду од 08. јула 1992. године до 15. октобра 1992. године. Током овог кривичног поступка, била је спорна чињеница да ли је окр. Хусеин Мујановић, у целокупном инкриминисаном периоду, био управник војничког притвора,

или је то био само у периоду од краја августа или почетка септембра 1992. године, па наредних месец или месец и по, како је то одбрана тврдила.

7. У свом првом исказу, датом пред Тужиоцем за ратне злочине 01.08.2018, окр. Хусеин Мујановић негирао је своје присуство у Сарајеву, у инкриминисаном периоду. Навео је да је Сарајево напустио крајем априла 1992. године, те да се вратио у другој половини децембра 1992. године. Био је категоричан да од јула до краја 1992. године није био у Храсници. Чуо је за затвор у Храсници, али није чуо да њега помињу у вези са тим затвором. Међутим, на главном претресу окривљени је у потпуности променио своју одбрану, наводећи да јесте био управник војничког притвора, али од краја августа или почетка септембра 1992. године, након што је био мобилисан у ОС Р БиХ дана 26.08.1992, што је био основ за његово постављење на место управника војничког притвора.

8. Чињеница да је окривљени Хусеин Мујановић од почетка постојања притвора у Храсници био управник ове установе, несумњиво је утврђена из сагласних исказа сведока _____

9. Наиме, сведок _____ навео је да је 18. августа 1992. године одведен у затвор у гараже где је управник био Хусеин Мујановић кога је знао из виђења, јер је, недуго пре рата, купио кућу _____. Сведок је, у фотоалбуму који је сачинио СОРЗ, на фотографији под редним бројем 10 препознао окр. Хусеина Мујановића.

10. Сведок оштећена _____ навела је да су их из основне школе у гараже преместили можда 15. или 16. јула 1992. године, где затичу управника који се звао Хусо, описујући да је овај био црн, мршав и висок око 190 цм можда и виши, а што одговара опису окривљеног. Сведок оштећена је фотоалбуму СОРЗ-а, на фотографији под редним бројем 10 препознала окр. Хусеина Мујановића, као управника "Хусу", па се и у судници, на главном претресу, окривљеном Хусеину Мујановићу обратила са "Добар дан Хусо".

11. Сведок оштећени _____, који је ухапшен 08. јула 1992. године и који је након једног дана проведеног у просторијама Основне школе "Алекса Шантић" одведен у затвор у гаражама, навео је да је управник имао своју канцеларију - као киоск супротно хелији у којој се он налазио, па га је, кроз рупе на вратима од хелије, лично видео. Описао је да је имао 30-ак година, да је био врло висок и корпулентан. У жалби бранилаца окривљеног за наведеног сведока се истиче да није у фотоалбуму препознао окривљеног. Међутим, према налажењу овог суда сведок оштећени је навео довољно података који ван разумне сумње указују на то да се ради управо о окривљеном. Наиме, сведок оштећени навео је име Хусо и његово _____ порекло, истицао је његов стас (врло висок и корпулентан) и описивао је његову канцеларију као киоск, (које описе су дали и остали бројни сведоци), и помињао секретарицу (реч је о извесној _____), о којој се изјаснио и сам окривљени у својој одбрани. Такође, на главном претресу сведок оштећени _____ је видевши окривљеног пред собом, изјавио да га познаје, и да то јесте сигурно он тј. управник Хусо.

12. Сведок оштећени _____, навео је да је, у пролеће, на почетку рата 1992.

године, одведен у основну школу у Храсници, где је био затворен нешто више од месец дана, након чега је премештен у гараже, где је управник био Хусо, описујући га као високог, око 190 цм, са крупном главом.

13. Искази наведених сведока оштећених, као непосредни докази, поткрепљени су посредним доказима, и то исказима сведока _____ и _____ . Сведок _____ који је био затворен у гаражама, наводи да јој је _____ затвореница војничког притвора рекла да је у затвору управник био неки Хусеин "Хусо", који није био мештанин. Сведок _____ навела је да је у једном разговору чула да се управник затвора у гаражама звао "Хусо" и да је била изненађена јер је најпре мислила да се радило о _____ (_____), али јој је саговорник рекао да управник затвора није био _____, него други Хусо, Хусеин који није мештанин, већ је дошао у Илицу пред сам рат.

14. Имајући на уму пре свега исказе сведока оштећених који су навели временски период када су доведени у притвор у гаражама, описали управника са свим његовим карактеристикама, посебно стасом, по коме је био препознатљив, што одговара изгледу окр. Хуссина Мујановића, наводећи и чињеницу да управник није био из Храснице, већ _____, који је у Храсницу дошао нешто пре рата, што се све поклапа са подацима окр. Хусеина Мујановића, несумњиво је утврђено да је окр. Хусеин Мујановић од 08. јула 1992. године (дан хашења сведока оштећеног _____, који је наконведеног дана у просторијама Основне школе "Алекса Шантић", одведен у затвор у гаражама) био управник војничког притвора у Храсници, до 15.10.1992. године, када је донета наредба о његовом разрешењу. Наведена чињеница утврђена је и из писаних докумената, и то захтјева за повраћај акумулатора Пов.бр. 07./2292 од 30.07.1992. године и наредбе о разрешењу окривљеног од 15.10.1992. године. Захтев за повраћај акумулатора сачињен је 30.07.1992. године, дакле пре него што је окривљени, према властитом исказу постао управник, а наведени доказ, својом садржином, потврђује исказе цитираних сведока, уз неспорну чињеницу да је окр. Хусеин Мујановић потписник овог документа. На супротан закључак не могу са довољном уверљивошћу утицати наводи окривљеног да је он, по доласку на место управника, потписао неки папир, сматрајући да га је потписао ретроактивно. Према оцени суда, предметни доказ само потврђује наводе сведока, чинећи са њима доказну целину, коју одбрана, понуђеним доказима, није успела да оспори.

15. Сведоци одбране

_____ изјашњавајући се на околност када је окр. Хусеин Мујановић постао управник војничког притвора у Храсници, говорили су о средини или крају августа 1992. године. Међутим, изјашњавајући се о овој околности наведени сведоци манифестовали су нејасна сећања. Већина њих оквирно спомиње средину августа 1992. године, док једино сведок _____ даје могућност да је то било и од почетка августа те године. Према схватању Апелационог суда реч је о сведоцима који нису имали разлога да посебно упамте ову околност. Иако имају сазнања о томе да је окривљени био управник, њихова сећања о временском периоду у ком је обављао ову дужност су оквирна и неодређена што и јесте објашњиво чињеницом да овај податак за њих није био од значаја. Са друге стране сведоци оштећени су били заточени у притвору, па је лако разумљиво да памте тај драматични

период свог живота и да стога знају када су затворени и ко је била особа која је у том периоду имала руководећу улогу и моћ у притвору у ком су се налазили.

16. Жалбом бранилаца окривљеног указује се на уверење Савеза логораша у БиХ од 02.04.2019. године, у којем се наводи да се Хусеину Мујановићу признаје статус логораша Босне и Херцеговине, с обзиром да је, у периоду од 04.05.1992. године до 26.08.1992. године, провео у логорима и затворима, као и на уверење Федералног министарства за питање бораца и инвалида одбрамбено-ослободилачког рата број 07/23-03/2-661/19 од 29.03.2019. године, где је, између осталог, наведено да је Хусеин Мујановић током одбрамбено-ослободилачког рата био припадник ОС Р БиХ, у временском периоду од 26.08.1992. године до 22.04.1996. године. Међутим, Апелациони суд је мишљења да се у овим случајевима ради о формалним актима који су накнадно, а не у време које се наводи у тексту, издати у циљу регулисања статуса окривљеног, па се истима не у довољној мери доводи у сумњу утврђена чињеница о периоду у ком је окр. Хусеин Мујановић обављао функцију управника, с обзиром на значај доказне вредности исказа испитаних сведока оштећених и документа који датира управо из тог времена.

17. У жалбама окривљеног и његових бранилаца, истиче се тврдња да су и _____ и окр. Хусеин Мујановић вршили дужност управника војничког притвора, и то Мујановић од краја августа до средине октобра 1992. године, а _____ пре Мујановића, у периоду који није прецизно утврђен, али се може са великом дозом сигурности тврдити да се радило о периоду од јуна па до краја прве или друге седмице августа 1992.

18. Међутим, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине прихвата као правилан став првостепеног суда да би _____ био познат сведоцима оштећенима (мештанима Храснице) те да га ови не би ословљавали са "Хусо" или "Сандаклија", описивали га и на разне начине покушавали да објасне о коме је реч, већ би га означавали или именом и презименом, или тадашњом функцијом, не стварајући било какву дилему око истовестности тог лица. Осим тога, несумњиво је да је _____ а у конкретном случају реч је о војничком притвору, услед чега је, у овој установи неспорно неприкосновен био утицај _____ за кога су управо сведоци одбране _____ навели да је постављен _____ у јуну или јулу 1992. године. Имајући ово на уму несумњиво се може закључити да је _____ усменом наредбом поставио окривљеног на место управника војничког притвора, односно управо онако како му је неограничена власт коју је у том тренутку имао, допуштала, а да га је потом наредбом о разрешењу са места управника, коју је потписао, те функције разрешио. Притом, окр. Хусеин Мујановић ниједног тренутка у својој одбрани није навео ко му је предао дужност, као што је он своју предао _____ наредном управнику војничког притвора.

19. С обзиром на све напред наведено према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, садржајна, суштинска и упоредна анализа доказа изведених током овог кривичног поступка, доводи до несумњивог закључка да је ван разумне сумње доказано да је окр. Хусеин Мујановић, у временском периоду од 08. јула 1992.

године до 15. октобра 1992. године, био управник војничког притвора у Храсници.

2.2. Нечовечно поступање

20. Оптужницом Тужиоца за ратне злочине окр. Хусеину Мујановићу стављено је на терет да је својству управника војничког притвора оружаних снага армије БиХ према затвореним српским цивилима нечовечно поступао и наносио им тешке душевне патње необезбеђујући им минималне животне услове.

21. Чињенице које се односе на одсуство минималних животних услова у којима су држани цивили у војничком притвору у Храсници, утврђене су из исказа испитаних сведока оштећених

22. Наиме, наведени сведоци оштећени су на идентичан начин описали услове у којима су боравили у затвору. Говорили су о гаражама које су преграђене тако да су од једне гараже прављене две ћелије, без прозора, вентилације, текуће воде и елементарних санитарних и других услова. Нужду су вршили у самој просторији у лимену канту. Просторије су биле мале, није било простора да се исправе дужином тела - попреко већ само уздуж, лежећи на истој страни тела на боку. Спавали су на бетону, нису имали ни простирку ни покривач, с тим што је само сведок (_____) навео да је имао „неку поњаву". Храна је била оскудна, добијали су један или највише два obroка, по кришку хлеба и некакве течности. Сведок (_____) навео је да су оброк добијали у малом пластичном тањиру са две пластичне кашике, да поделе двојица протвореника, бројали су сваку кашику, да не би неко узео више или мање хране од другог, тако да би избројали по 12 кашикица те чорбе по особи. Сведок (_____) је навео да је пре него што је ухапшен имао између 70 и 80 килограма, а онда је, само за месец дана боравка у притвору, смршао 25 килограма. Сведок (_____) је навео да је таква глад била да би себи одузео живот да је имао чиме. Добили су једну флашу воде дневно, коју су делили сви у ћелији, док воду за умивање и прање нису имали.

23. Апелациони суд у Београду је исказе сведока оштећених који су детаљно описали услове живота у војничком притвору у гаражама у Храсници - почев од величине и изгледа ћелија, исхране, хигијенских услова, као и околности са пијаћом водом, и одсуство медицинске помоћи, прихватио као истините, уверљиве и међусобно сагласне.

24. У погледу количине хране коју су притворени цивили у критичном периоду добијали, у жалбама окривљеног и његових бранилаца истиче се питање да ли је дељење недовољне количине намерница последица намере да се храна не даје, иако је у том тренутку било довољно, или је последица свеукупне недовољности хране услед чега се делило то што је било на располагању.

25. Када је у питању исхрана у притвору, окр. Хусеин Мујановић је навео да су сви јели исту храну али да је није било довољно, односно да је снабдевање храном било веома ограничено и да је хране било количински мало. Међутим, наведени део одбране окривљеног демантован је исказом сведока _____ који се у критичном периоду бавио _____ Овај сведок је навео да се

Храсница напајала преко извора питке воде, да је хране било, мада није била неког квалитета, а да су воду набављали помоћу пумпи, истичући да су имали изворе са којих су људу у канистерима узимали воду.

26. Довођењем у везу чињенице која је утврђена из исказа сведока _____ да је, иако недовољно квалитетне, хране било довољно, са наводима сведока оштећених који су описивали колика је и каква била глад притворених цивила (сведок _____ и _____ навео је да је један затворник појео усирену крв која му је истекла из повређене ноге, сведок _____ да је за само један месец смрчао 25 килограма, да су сви били мршави, а да је _____ био толико мршав да је био као костур, а сведок _____ да су били исцрпљени од глади), несумњиво се долази до закључка да је окр. Хусеин Мујановић могао притвореним цивилима обезбедити и обилнију исхрану, али је исту свео на 12 до 13 кашика течности и кришку хлеба, подељену на два затвореника.

27. Поред тога притворени цивили су боравили у простору који није имао славину са текућом водом при чему је сведок _____ навео да је било 28 алтернативних водо извора за које је он набавио пумпе за извлачење, што указује да је окривљени затвореницима могао да омогући и већу количину пијаће воде од једне пластичне флаше по ћелији, као и за одржавање личне хигијене, о којој су се сведоци оштећени изјашњавали. Тако је сведок _____ навео да није могао да одржава минимум личне хигијене, односно није могао да се умије и опере, а сведок _____ да се два месеца није умио ни пресвукао.

28. У жалби бранилаца се истиче да је део исказа сведока оштећене _____ (да су у гаражама имали воду), у супротности са чињеничним описом из диспозитива оптужнице. Међутим оштећена је навела да су у ћелији добијали једну пластичну флашу воде, како је то управо и наведено у чињеничном опису диспозитива предметне оптужнице, а што не може представљати довољну количину воде за пиће, с обзиром на то да је у једној ћелији, како то сведоци оштећени наводе, било 7 до 10 цивила.

29. Затворени цивили су спавали на бетону, без покривача, о чему су се изјашњавали сведоци оштећени. Тако је сведок I _____ навео да су спавали на поду и да нису имали прекривач, сведок _____ да нису имали ћебад, бетон је био и горе, сведок _____ да су спавали на бетону и да нису имали ничим да се покрију, док је сведок _____ навео да је спавао на бетону и да је имао неко ћебе (више као поњава), коју је делио са другим затвореником, како је рекао "теглили су један од другог комад неке простирке". Са друге стране, из записника о примопредаји ствари и инвентара - Штаб оружаних снага БиХ, Илица, од 22. октобра 1992. године, произлази да је наведеног дана дошло до примопредаје ствари и инвентара између Хусеина Мујановића дотадашњег управника војничког притвора и _____, који ступа на ту дужност, између осталог и 82 ћебета.

30. С обзиром на наведено, несумњиво је да је у периоду када је окр. Хусеин Мујановић био управник војничког притвора постојао довољан број ћебади, који упркос томе притвореним цивилима - овде оштећенима нису подељена.

31. Такође, сведоци оштећени су се изјашњавали и на околност недостатка основне здравствене заштите (медицинске помоћи) током њиховог боравка у притвору за време док је окривљени био управник. Тако је сведок оштећени _____ изјавио да није долазио ни лекар, ни медицински техничар да обиђу њега и људе који су са њим били у соби, сведок _____ да је са сломљеном ногом био без лекарске помоћи најмање 3 месеца, те сведок оштећени _____ да их нико није посматрао.

32. Чињеница је да је сведок оштећени _____ у свом исказу навео да су му, након што су долазили новинари или нека комисија, на повређену ногу ставили гипс, те је и сведок оштећени _____ навео да су неки техничари долазили да _____ „спрејом запраше рану“ на шта се указује и у жалбама окривљеног и његових бранилаца. Међутим сведок оштећени _____ је јасно навео да му је лекарска помоћ пружена тек након 3 месеца његовог боравка у гаражама и то тек након доласка новинара или неке комисије, а да је претходно био без било какве лекарске помоћи.

33. Окривљени и његови браниоци, у жалбама се позивају на део исказа сведока оштећене _____ која је говорила о томе да је било медицинске помоћи. Наиме, оштећена је навела да је док је била у гаражама долазио болничар и давао јој лек за спавање, те да су, када је _____ доживела нервни слом и када је вриштала и јаукала, долазили да јој дају лек за смирење. Међутим из оваквог исказа оштећене која је била заточена годину дана, не може се извести закључак о томе да је у време када је окривљени био управник заточеним цивилима пружана медицинска помоћ. Изоловани долазак болничара и давање лека за спавање и смирење у неком периоду боравка оштећене у притвору, не може представљати основну здравствену заштиту за заточене цивиле који су били изложени нехуманим условима добијајући само једну флашу воде по затворској хелији и два obroка који се састојао од 12 или 13 кашика течности и кришку хлеба по особи.

34. Браниоци окривљеног у жалби указују на писану документацију, односно службену забиљешку командира војне полиције Пов.бр.19-92-17 од 01.09.1992. године, за _____, потврду војне полиције о одузетим / предатим предметима од 01.09.1992. године за _____ и потврду војне полиције о одузетим / предатим предметима од 01.09.1992. године за _____, у којима се наводи да су достављене ствари у притвор за наведена лица, чиме одбрана сматра да је било омогућено да се ствари за притворенике достављају у притвор, што је супротно исказима сведока о условима у притвору.

35. Предметна документација садржински говори о предаји појединих делова одеће одређеним притвореницима, и то _____ и извесном _____ а не сведоку оштећеном _____ при чему су сведоци оштећени _____ у својим исказима потврдили да су добили мањи број одевних предмета, и то _____ и тексас јакну, а _____, како је навела, нешто од гардеробе. Међутим, наведено не утиче на другачији закључак суда да притвореним лицима, сведоцима оштећенима у притвору није био омогућено минимум животних услова, о чему су се изјашњавали управо и сведоци оштећени _____, из чијих исказа свих испитаних сведока оштећених се несумњиво утврђује да су у критичном периоду имали недовољну количину воде за

пиће, без воде за одржавање основне личне хигијене са минималном количином хране, боравећи у просторијама без прозора и лежајева, малих површина, у којима је боравило између 7 и 10 лица без могућности да се током спавања испруже целом дужином тела. Спавали су на бетону, без покривача, при чему је окривљени приликом раздуживања, предао свом наследнику 82 ћсбета, али из исказа сведока оштећених произилази да им ова ћсбад нису подељена.

36. Сведок ( ) навео је да су за време управе ( ) 1992. године преузео дужност управника од окр. Хусеина Мујановића) могли знатно лакше да подносе затворске услове, наводећи и да им се након 3 месеца (доведен у гараже око 10. јула 1992. године), исхрана мало поправила. Такође је и сведок ( ) навео да су отишли на игралиште да се окупају након што је управник "Хусо" био смењен, те је истакао и ( ) као управника, па и ( ) наводећи да се тада боље физички и здравствено осећао. Описујући боравак у гаражама потпуно неусловним сведок ( ) навела је да су у Основној школи "Алекса Шантић" (где је била затворена од 19. маја до 15. или 16. јула 1992. године) имали боље хигијенске услове јер су користили школски ВЦ, те су им половином јула рекли да праве затвор и да ће имати далеко боље услове.

37. По схватању Апелационог суда у Београду из свега наведеног се несумњиво може закључити да је и у постојећим условима који су несумњиво били отежани услед ратног окружења и недовољности средстава, за разлику од окривљеног, ( ) управник ( ) успео да обезбеди хуманије услове за затворенике. Због тога се не може прихватити теза одбране да су услови у којима су затвореници боравили били искључиво плод објективних околности, те да на њих окривљени није имао било каквог утицаја нити их је могао променити.

38. Апелациони суд у Београду налази да наводи сведока ( ), говоре о у прилог томе да су у периоду у којем је окр. Хусеин Мујановић био управник војничког притвора услови у којима су цивили били затворени били испод минимално прихватљивих. Сви сведоци су сведочили о томе да су у школи (где су претходно били притворени), имали нешто боље, поготово хигијенске услове. У школи су постојали ВЦ-и и више простора у односу на гараже где су од једне просторије прављене две ћелије, без прозора. Међутим, упркос томе, притворени цивили су пребачени у гараже.

39. Објашњавајући ову чињеницу сведок ( ) навео је да се у Храсници налазе два солитера испод којих су гараже, тако да је то место, због свог стратешког положаја било безбедно за притворенике. Исти сведок је навео да је Мујановић био професионалац који је знао шта је од услова потребно да се обезбеди за притвор, а у оној мери, колико је то било могуће да се обезбеди, то је било и обезбеђено на Мујановићев захтев. И сведок ( ) је навела да је Хусеин Мујановић од ( ) тражио побољшање услова за притворенике, да им се појача храна, одећа, цигаре, што је и учињено, наводећи и да се једном, након тога, и писмено обратио ради побољшања услова. Наведено у својој одбрани тврди и окр. Хусеин Мујановић, истичући да је покушавао од надлежних да омогући што боље услове боравка за затворенике, тражећи и измештање затвора са те локације, односно гаража, наводећи да је храна била иста за све, односно и за притворенике и за чуваре и војску, да је воде

било довољно, да је било омогућено добијање пакета, да су притвореници повремено вођени на купање и да нико није био жедан, те да су спавали на струњачама и ћебадима.

40. Међутим, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине налази да одбрана окр. Хусеина Мујановића и искази сведока _____ не утичу на другачију оцену веродостојности исказа сведока оштећених из чијих исказа се јасно и недвосмислено утврђује чињеница да у притвору у Храсници нису били обезбеђени минимални егзистенцијални животни услови. Сведоци оштећени су се детаљно изјашњавали о простору и условима у којима су били затворени, па према налажењу овог суда њихови искази указују да су те околности на сведок оставиле такав утисак и последице које јасно указују на услове недостојне за боравак људи, односно услове који су били хигијенски неприхватљиви и штетни по њихово физичко и психичко здравље, што је код њих проузроковало велике душевне патње.

41. Без обзира на тежину животних околности у Храсници у инкриминисаном периоду, окривљени је према схватању Апелационог суда у Београду био дужан да, у складу са функцијом коју обавља, притвореним цивилима обезбеди елементарне животне услове. На том месту неспорно је видео у каквом стању су притворена лица, да су изложена неприхватљивим хигијенским условима, да су услед недовољне хране која им је давана били на рубу изгладњивања, да су спавали на бетону, без покривача.

42. Окривљени је знао у каквим условима држи притворенике, иако је као управник могао да предузме радње којима би се допринело побољшању животних услова притвореним цивилима. У супротном, окривљени је могао убрзо након ступања на функцију управника војничког притвора, знајући да притворени цивили немају минималне животне услове, да затражи своје разрешење уместо да у оваквим нехуманим условима за лица која су му поверена више од три месеца обавља ту функцију. Ово тим пре што је _____ несумњиво знао своје обавезе и овлашћења када је реч о бризи о притвореницима и у оквиру тога обезбеђењу нормалних услова за живот. На наведени закључак упућује и пресуда МКСЈ IT-01-47-T од 15. марта 2006. године, _____

43. Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, током овог кривичног поступка, у односу на чињеницу нечовечног поступања окр. Хусеина Мујановића, изведени су докази који задовољавају стандард доказивања ван разумне сумње, односно постојања низа неспорних чињеница које поткрепљују тврдњу оптужбе.

44. Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, налази да се радња нечовечног поступања, коју је окр. Хусеин Мујановић предузео, огледа у чињеници да затвореним цивилима није обезбедио елементарне хигијенске и санитарне услове, смештањем притвореника у потпуно неусловне затворске просторе, без вентилације, икаквог инвентара и са прекомерним бројем затворених лица на малом простору, са минималном количином хране и воде, једва довољно за преживљавање, те без основне здравствене заштите, што све скупно чини озбиљну повреду личног достојанства и

тима тешку повреду IV Женевске конвенције, односно њеног члана 3. заједничког свим Женевским конвенцијама, а реч је о одредби која не предвиђа одступања, без обзира на околности конкретног случаја. Наиме, као радње извршења кривичног дела из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, наведене радње окривљеног имају све елементе кршења међународног хуманитарног права у виду озбиљног насртаја на људско достојанство и доношења великих душевних патњи цивилима. Наведени правни закључак потврђен је и пресудом МКСЈ IT-96-21-T од 16. новембра 1998. године _____.²

45. На основу напред утврђеног чињеничног стања Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине утврдио је да се у радњама окр. Хусеина Мујановића стичу сва битна обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ.

46. Оцењујући психички однос учиниоца према кривичном делу Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, утврдио је да је окривљени поступао са директним умишљајем, односно да је радње предузео свестан, како својих поступака у односу на цивиле, тако и њихових последица, те да је хтео извршење кривичног дела, као и наступеле последице, односно да је окр. Хусеин Мујановић био свестан да за време унутрашњег оружаног сукоба нечовечно поступа према затвореним цивилима у војничком притвору у Храсници чији је био управник, необезбеђујући им минималне животне услове, што је за последицу имало доношење великих душевних патњи цивилима.

47. Урачунљивост окривљеног у време извршења дела током овог кривичног поступка није доведена у сумњу, па је Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине окр. Хусеина Мујановића за извршено кривично дело огласио кривим.

2.3. Одлука о кривичној санкцији

48. Полазећи од опште сврхе изрицања кривичних санкција из члана 5 КЗ СРЈ, те сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине ценио је све околности предвиђене одредом члана 41 КЗ СРЈ, које утичу на одлуку о кривичној санкцији.

49. Од олакшавајућих околности на страни окр. Хусеина Мујановића, овај суд је ценио чињеницу да се ради _____
Од отежавајућих околности ценио је околности под којима је кривично дело извршено, да је својим ранијим успешним радним искуством на истим пословима, требало да надокнади објективне потешкоће у редовном функционисању притвора, те и настале последице у виду броја цивила којима су нанете велике душевне патње. Ценећи све наведене околности Апелациони суд у Београду је окр. Хусеина Мујановића осудио на казну затвора у трајању од четири године и шест месеци, налазећи да је овако изречена казна сразмерна тежини извршеног кривичног дела, степену кривичне одговорности окривљеног, те да се иста показује нужном и неопходном за остваривање сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ.

50. На основу одредбе члана 50 КЗ СРЈ, окр. Хусеину Мујановићу се у изречену казну затвора урачунава време проведено у притвору од 30.07.2018. године, па надаље.

51. Применом одредбе члана 264 став 1 у вези члана 261 ЗКП, окривљени је обавезан да плати трошкове кривичног поступка, у износу од 154.529,65 динара, а који трошкови су били нужни и претходно исплаћени из буџета, као и да плати трошкове судског паушала, у износу од 15.000,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања пресуде, под претњом принудног извршења, при чему је суд висину паушала одмерио имајући у виду како дужину трајања и сложеност овог кривичног поступка, тако и имовно стање окривљеног.

52. На основу одредбе члана 258 став 4 ЗКП, оштећени су, ради остваривања имовинскоправног захтева, у целини упућени на парницу, с обзиром да подаци из кривичног поступка не пружају поуздан основ ни за потпуно ни за делимично пресуђење.

2.4. Разлике у изреци пресуде у односу на диспозитив оптужнице

53. У чињеничном опису тачке 2. оптужнице, под насловом “нечовечно поступање”, наведено је “Према затвореним _____ цивилима окривљени је, у својству управника војничког притвора оружаних снага Армије БиХ, нечовечно поступао, наносио им тешке душевне патње”.

54. Члан 3. Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата (IV Женевска конвенција) као и Протокол II, пружају општу заштиту целокупном цивилном становништву у немеђународном оружаном сукобу без обзира на расу, народност, веру или политичка убеђења, што значи да је заштитни објект ових одредби цивилно становништво као такво, односно да је реч о лицима која не учествују непосредно у непријатељствима. Исти заштитни објект предвиђен је и код кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, што значи да националност жртве или њена етничка припадност нису категорије којом се идентификују тешке повреде конвенције. Из наведеног разлога присвојши придев “_____ испред речи “цивилима”, изостављен је у изреци ове пресуде.

55. Такође, у изреци пресуде испред речи “душевне патње” придев “тешке” замењен је придевом “велике”, с обзиром на то да IV Женевска конвенција под тешким повредама Конвенције, између осталог, прописује намерно проузроковање великих патњи, те је одредбом члана 142 став 1 КЗ СРЈ, која прописује кривично дело ратни злочин против цивилног становништва, једна од алтернативно предвиђених радњи и наношење „великих патњи”.

56. Наведено изостављање и измена представљају само уподобљавање са законом прописаним изразима.

3. Разлози за делимично усвајање жалби окр. Хусеина Мујановића и његових бранилаца, адв. Душана Игњатовића и адв. Драгана Крговића

3.1. Противзаконито затварање

57. Оптужном Тужилаштва за ратне злочине окр. Хусеину Мујановићу је као радња извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ стављено на терет противзаконито затварање, на тај начин што је, без законског основа и без одлуке надлежног органа, држао затворене у војничком притвору оружаних снага Армије БиХ око 30 _____ цивила.

58. Противзаконито затварање једна је од алтернативно прописаних радњи кривичног дела из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, те представља кршење правила међународног хуманитарног права. Противзаконито притварање значи притварање без редовног суђења, односно ситуацију у којој лице није притворено на основу ваљаног налога за притварање.

59. Првостепени суд закључује да су сва лица наведена у оптужници, изузев сведока _____ (обзиром да је Тужилац за ратне злочине у завршној речи из чињеничног описа оптужнице изоставио сведока оштећеног _____), противправно затворена и да их је противправно затворио окривљени Хусеин Мујановић, у својству управника затвора. До оваквог закључка првостепени суд долази с обзиром на то да ни за једно од других затворених лица не постоји никакав траг о томе да су затворени на основу адекватне, законите и неопходне одлуке надлежног органа нити у поступку који је против њих у том тренутку покренут, или текао. У односу на сведока оштећеног _____ постоји писмено решење о притварању, због чега првостепени суд налази да је она притворена на законом прописан начин, релевантном и адекватном одлуком надлежног органа, иако овај сведок наводи да никакву одлуку није добила. С обзиром на околност да нема сумње у веродостојност документа "Решење о одређивању притвора против _____", суд закључује да је поменути документ истинит и да је постојао у критично време. Међутим, када су у питању налози за притварање и налози за изузимање из притвора који су током суђења изведени као доказ, према ставу првостепеног суда они не представљају основ за притварање нити се по својој суштини могу сматрати посредним, а камоли непосредним доказом за постојање такве одлуке, због чега налази да су ови сведоци, како то и оптужба тврди, притворени противзаконито, а да су једино _____ притворени одлуком надлежног органа.

60. Међутим, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине налази да је овакво закључивање првостепеног суда неприхватљиво. Наиме, када не постоје докази на основу којих се непосредно закључује о извесности или неистинитости спорне чињенице у кривичној ствари, њена истинитост или неистинитост може се утврђивати на основу тзв. посредних доказа. С тим у вези, налози за изузимање из притвора који садрже текст да се притвореник изузима из притвора ради обављања оперативних радњи по предмету због кога је одређена мера притвора, са унетим личним подацима притвореника, време узимања из притвора и време враћања у притвор, као и потпис овлашћеног лица (у највећем броју случајева _____),

указују на чињеницу да постоји довољно основа за уверење према којем је у наведеним случајевима постојала одлука о одређивању мере притвора. Притом, и сведоци оштећени _____, изјашњавали су се о томе да их је саслушавао _____, те је сведок _____ навео да га је 11. или 12. септембра 1992. године саслушавао _____, који је и написао одлуку да он буде пуштен (а коју је потписао _____). Према оцени Апелационог суда у Београду наведено указује на чињеницу да су постојале одлуке надлежног органа, на основу којих су лица притварана, док чињеница да осим за _____ за остала лица наведена у диспозитиву оптужнице, као доказ нису достављена решења о одређивању притвора (при чему треба имати у виду да се ради о догађају из 1992. године у време постојања оружаног сукоба на територији БиХ, односно Сарајева), не може бити одлучујућа за доношење закључка о неспорности противзаконитости затварања.

61. Наиме, чињеница да је одбрана накоп тако дугог временског периода од ових догађаја успела да у два случаја прибави непосредне доказе о притварању, не би се, како то чини првостепени суд, смела тумачити на њену штету, односно као доказ тужиоцеве тврдње да решења о притварању у осталим случајевима не постоје. Управо супротно, у одсуству других доказа ова чињеница морала би бити цењена као једна од оних које тужиоцеву тврдњу о незаконитом притварању затвореника у Храсници у значајној мери доводе у сумњу. Свако друго закључивање доводило би до недопустивог пребацивања терета доказивања на одбрану.

62. При томе, окр. Хусеин Мујановић је у инкриминисаном периоду био управник војничког притвора у Храсници, чија функција, по закону, не садржи овлашћење за доношење одлуке о томе да ли ће неко лице бити затворено односно пуштено на слободу. Осим тога, окривљеном се као радња противзаконитог затварања оптужбом ставља на терет да је у војничком притвору оружаних снага Армије БиХ, без законског основа и без одлуке надлежног органа, „држао” око 30 _____ цивила. Међутим „држање” цивила није предвиђено као радња извршења кривичног дела из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, нити представља радњу која би означавала кршење члана 3 заједничког Женевским конвенцијама из 1949. године и чланова Допунског протокола II уз Женевске конвенције.

63. Поред тога Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине налази да се основано у жалби бранилаца окр. Хусеина Мујановића истиче да противправно затварање цивила, у немеђународном оружаном сукобу не може само за себе представљати тешку повреду Женевских конвенција, те стога не испуњава критеријуме који се захтевају код постојања ратног злочина. Наиме, оптужба се позива на одредбе члана 3 заједничког Женевским конвенцијама из 1949. године, тврдећи да је окр. Хусеин Мујановић крив за противзаконито затварање цивила, што представља ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ. Заједнички члан 3 прописује скуп кључних одредаба које се примењују на оружане сукобе немеђународног карактера, и које имају за циљ заштиту особа које непосредно не учествују у непријатељствима. Међутим, противзаконито затварање цивила није изричито предвиђено као радња инкриминисана заједничким чланом 3 Женевских конвенција, те самим тим не испуњава критеријуме за постојање ратног злочина, с обзиром да је кривично дело из члана 142 став 1 КЗ СРЈ бланкетне природе и да

подразумева претходно постојање кршења правила међународног хуманитарног права. Иако Допунски протокол II у члану 5 став 1 прописује заштиту лица лишених слободе у немеђународном оружаном сукобу, у смислу њиховог права на заштиту, он се не односи и на основ за притварање нити на процесна права.

64. Имајући у виду све изнето, према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, у конкретном случају нема доказа да је окр. Хусеин Мујановић, у инкриминисаном периоду као управник војничког притвора у Храсници, предузео радњу противправног затварања око 30 _____ цивила, услед чега је наведена радња, описана у тачки 1. оптужнице, изостављена из чињеничног описа.

3.2. Издавање наредбе и учествовање у доношењу повреда телесног интегритета

а) Наређивање да се затвореници пребијају и муче

65. Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине окр. Хусеину Мујановићу је стављено на терет да је наређивао неидентификованим припадницима притворске страже да мушке затворенике ноћу изводе из њихових притворских ћелија и одводе у атомско склониште, те да их тамо пребијају и муче, наносећи им велике патње и повреде телесног интегритета. Тако је према наводима оптужнице у ноћи 02/03. августа 1992. године издао наређење притворским стражарима да групу затвореника одведу у атомско склониште и тамо их туку, услед чега су оштећени задобили телесне повреде, а од последица тог пребијања наступила је смрт

_____ док је једино _____ преживео, иако су и за њега стражари помислили да је подлегао повредама.

66. Сведоци оштећени, испитани током овог кривичног поступка, изјашњавали су се о томе да су током њиховог боравка у притвору у гаражама затвореници извођени у атомско склониште где су пребијани, описујући своја сазнања и о догађају у ноћи између 02. и 03. августа 1992. године.

67. Сведок _____ у исказу датом у Тужилаштву за ратне злочине _____ навео је да је у гаражама главни био Хусо, да је он прозивао затворенике приликом извођења из ћелије ради пребијања, те да је он и наређивао пребијање. Навео је да је Хусо из његове ћелије позвао _____ кога су такође тукли у склоништу, а вратили су га мртвог, те да је прозвао и _____ који је, након што су га вратили у ћелију и након што га је _____ подигао, издахнуо. То је била иста ноћ када су и њега прогласили мртвим, с обзиром колико су га тукли, али је он ипак преживео.

68. Наведени сведок у исказу датом пред истражним судијом Основног суда _____ такође је навео да су у гаражама извођени из ћелија и тучени, те да је управник тог затвора био извесни Хусо, као и да су услед свакодневних батина у том затвору умрли _____. Међутим, у цитираном исказу датом три године након критичних догађаја, сведок _____, иако спомиње

извођење из ћелија, премлаћивање, као и смрт (_____) те да је управник био извесни Хусо, не наводи да је управник наређивао пребијање и прозивао затворенике приликом извођења из ћелија.

69. Исти сведок је и у исказу датом пред Тужилаштвом БиХ (_____) навео да је управник затвора у гаражама био Мујановић Хусеин зваши Хусо, а такође је навео имена стражара који су га изводили из гаража, одводили у атомско склониште и тамо га тукли, наводећи и имена стражара који су прозвали _____ (_____) и извели из ћелије, а који је накратко, при повратку у ћелију, преминуо. Међутим, ни у овом исказу сведок не наводи да је Мујановић Хусеин наређивао пребијања и прозивао притворенике да изађу из ћелија ради пребијања. Идентичне наводе сведок _____ изнео је и у свом исказу Служби за откривање радних злочина МУП РС _____

70. Сведок _____, у исказу датом у Тужилаштву за ратне злочине _____ навео је да је уобичајено било да стражари туку затворенике, да је то наређивао управник, али је навео и да није добро знао управников глас, вероватно је чуо да каже да се изведе неко. Међутим, наведени сведок, у претходно датом исказу пред Тужилаштвом БиХ _____, иако спомиње постојање управника притвора у гаражама, не наводи да је управник наређивао стражи да туку затворенике.

71. Сведок _____ у исказу датом пред истражним судијом Окружног суда у _____ навео је да су након 5 или 6 дана од његовог доласка у притвор у гаражама (у гаражама је од друге половине јула) негде око 01,00 час после поноћи, чувари _____ на челу са управником затвора извели тројицу притвореника из гараже у којој је он био смештен и после сат времена их вратили тако пребијене да су били на издисају, а то су били _____. Међутим, сведок у свом исказу није навео да је икада чуо управника да наређује стражарима да притворенике туку.

72. Такође ни сведок _____, иако је навела да су мушкарце тукли и да је негде око 7 – 8 људи убијено батинањем у гаражи, (иако је и сама била у гаражама затворена), није навела да је управник издавао наредбе да се затвореници туку.

73. Анализирајући исказе напред наведених сведока, извршивши увид и у изјаве сведока _____ дате пред другим органима поводом истих кривичноправних догађаја, те користећи их као контролне у оцени веродостојности њихових навода, овај суд налази да се изведеним доказима не може ван разумне сумње утврдити чињеница да је окр. Хусеин Мујановић наређивао затворским стражарима да мушке затворенике ноћу изводе из њихових ћелија, одводе у атомско склониште, и тамо пребијају и муче. Нико од испитаних сведока није чуо да је окр. Хусеин Мујановић икада стражарима издао такву наредбу, па иако се постојање наредбе може доказивати и утврђеним околностима одређеног догађаја, (у конкретном случају то су сагласни наводи сведока да су притвореници извођени из ћелија од стране стражара и тучени), што би могло бити доказ да је у ситуацији постојања недовољно јасне изјаве окривљеног она суштински представљала наредбу, али се овакав принцип не може применити у ситуацији када не постоје јасни и несумњиви докази о томе да је дата било каква изјава од стране окривљеног, а нарочито без доказа о томе каква је била

њена садржина. Због тога се у оваквом случају само на основу посредних околности не може тврдити да је наредба за вршење кривичног дела неспорно дата од стране окривљеног.

74. Сведоци оштећени су се изјашњавали о томе да су се пребијања притвореника одвијала углавном ноћу, па тако и у ноћи између 02. и 03. августа 1992. године, те да је управник, чија је канцеларија била у просторији која се налазила у дворишту наспрам притворских хелија, могао и морао да види како су притвореници изгледали након пребијања. Међутим, такво понашање могло би бити инкриминисано концептом командне одговорности, код којег лице на командном положају може одговарати и за неспречавања или некажњавање кривичних дела извршених од стране потчињених лица, односно због самог нечињења. Насупрот томе за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, извршено наредбом, нужно је постојање јасног и недвосмисленог наређења. Према оцени овог суда, у конкретном случају, доказима изведеним током овог кривичног поступка није се могло несумњиво закључити да је окр. Хусеин Мујановић предметну наредбу издао.

б) Наношење повреда телесног интегритета оштећеном _____

75. Окривљеном Хусеину Мујановићу стављено је на терет да је неутврђеног дана средином јула 1992. године више пута ударио гвозденим шипком од арматуре у пределу главе и леђа оштећеног _____, услед чега је исти пао, те наставио да га удара рукама и ногама по глави и телу, од чега је оштећени изгубио свест и задобио телесне повреде.

76. О предметном догађају сведочио је оштећени _____, те је у исказу датом пред Тужилаштвом за ратне злочине _____ навео да су га једне вечери, док је био притворен у гаражама, из хелије извели стражари _____ и _____ и одвели код Хусе у канцеларију, који је био у гаражама главни. Хусе га је питао одакле је, _____, те је узео гвоздену шипку - арматуру дебљине 10 мм и њоме почео да га туче. Ударио га је шипком три пута по глави и леђима, све док га није оборио, након чега га је чизмом шутирао услед чега је изгубио свест. Након тога су га _____ вратили у хелију.

77. Сведок оштећени _____ је о догађајима у гаражама и раније давао исказе, и то пред истражним судијом Основног суда _____, потом пред Тужилаштвом БиХ _____, као и Служби за откривање ратних злочина МУП РС _____. У наведеним исказима у које је суд извршио увид сведок оштећени говори о управнику затвора Хусе, односно Хусеину Мујановићу, као и о стражарима _____, о томе како је био тучен при саслушавању те о одвођењу у атомско склониште, описујући начин на који су га тукли. Међутим, ни у једном од тих описа сведок не наводи да га је Хусеин Мујановић - управник тукао. Напротив, оштећени описује задавање удараца металном шипком од арматуре по глави описујући да је имао посекотине и подливе по глави и прстима, али наводи да му је те ударце задао _____, код кога су га стражари водили на испитивање, наводећи да је _____ притворенике саслушавао у посебној

просторији и тукао, па и омогућавао другим стражарима да их туку. Притом, након давања исказа Служби за откривање ратних злочина МУП РС _____, оштећеном су показане фотографије на којима је препознао управника затвора Хусеина Мујановића, те навео да га он лично није тукао. Са друге стране сведок оштећени је на главном претресу одржаном пред првостепеним судом _____ изјавио да га је управник Хусо Мујановић изводио и тукао сваку ноћ, а да код _____ није вођен на испитивање нити му је давао икакву изјаву.

78. С обзиром на то да је за предметну радњу која је окривљеном тачком 3б оптужнице стављена на терет, исказ сведока оштећеног _____ једини непосредни доказ, исти је морао бити подвргнут озбиљној и темељној провери, ради чега је и извршен увид у његове раније исказе дате пред другим органима. С тим у вези Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине не прихвата став првостепеног суда да ови искази не могу представљати законите доказе, јер не испуњавају услове прописане одредбом члана 406 став 1 тачка 1-5 ЗКП. Наиме, коришћење ових исказа сведока оштећеног _____, које је дао другим државним органима и то Републике Србије и БиХ, није у служби доказивања конкретног кривичног дела учиниоца, већ има контролну улогу и у служби је оцене веродостојности исказа сведока оштећеног.

79. У односу на исказ сведока оштећеног _____, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине налази да контролни процес резултира закључком да тврдња сведока оштећеног изнета током првостепеног поступка (да га је критичном приликом Хусеин Мујановић ударао гвозденом шипком од арматуре у пределу главе и леђа, те рукама и ногама по глави и телу) не испуњава стандард "изван разумне сумње". Наиме, наведене разлике у исказима сведока оштећеног у погледу одлучне чињенице (ко га критичном приликом на описан начин телесно повређује), остављају озбиљну сумњу у његов исказ. Притом, од значаја код оцене веродостојности исказа сведока оштећеног _____ је чињеница да су и остали оштећени и сведоци у својим исказима наводили да су притвореници одвођени на испитивање управо код _____

80. Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, напред наведено је оставило довољно простора за сумњу у веродостојност исказа сведока оштећеног _____ у погледу извршиоца радњи описаних под тачком 3б оптужнице, па самим тим и за примену правила *in dubio pro reo*.

в) Наношење повреда телесног интегритета оштећеном _____

81. Оптужним актом Тужилаштва за ратне злочине окр. Хусеину Мујановићу стављено је на терет да је неутврђеног дана почетком септембра 1992. године заједно са НН _____ и још два неидентификована припадника притворске страже, мучио и телесно повређивао оштећеног _____, тако што је најпре притворски стражар НН _____ извео оштећеног из његове ћелије и одвео га у атомско склониште где су га сви тукли палицама, кундацима, рукама и ногама у пределу главе и тела, да би му потом наредили да рашири ноге, након чега је задобио и ударац чизмом у гениталије, услед чега је задобио телесне повреде.

радње, описане у тачки 3. а) б) и в) оптужнице, као недовољно доказане, изоставио из чињеничног описа.

4. Одбијени доказни предлози

87. Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине одбио је доказне предлоге браниоца окр. Хусеина Мујановића, адв. Душана Игњатовића, изнете на претресу пред другостепеним судом, да се изврши увид у изјаву _____, као и у исказ сведокиње _____ у поступку који се води против _____ те у записник о препознавању лица са фотографије, обављеном од стране _____ Такође, суд је одбио и доказни предлог заменика Тужиоца за ратне злочине, да се изврши увид у исказ _____ у поступку који се води против окр. _____. Наиме, овај суд налази да су предложени докази, при овако детаљно утврђеном чињеничном стању, сувишни, те да су одлучне чињенице довољно разјашњене.

88. Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, приликом доношења одлуке је имао у виду и остале доказе који су изведени током овог кривичног поступка, али је нашао да су исти без утицаја на другачију одлуку у овој кривично правној ствари, па их није посебно образлагао.

5. Разлози за одбијање жалбе Тужиоца за ратне злочине

89. Жалбом Тужиоца за ратне злочине првостепена пресуда је оспорена у делу одлуке о кривичној санкцији уз предлог Тужиоца да Апелациони суд у Београду преиначи првостепену пресуду и окр. Хусеина Мујановића, за извршено кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, за које је првостепеном пресудом оглашен кривим, осуди на казну затвора у трајању од 15 (петнаест) година.

90. Имајући на уму да је Апелациони суд у Београду делимичним усвајањем жалбе окр. Хусеина Мујановића и његових бранилаца адв. Душана Игњатовића и адв. Душана Крговића, преиначио првостепену пресуду изостављајући део радњи стављених на терет окривљеном и изричући за ове блажу кривичну санкцију, жалба Тужиоца за ратне злочине, која је предлагала супротно, је одбијена.

91. Из свих изнетих разлога, применом одредбе члана 449 ЗКП, Апелациони суд у Београду Одељење за ратне злочине, на основу одредбе члана 459 став 1 ЗКП, донео је одлуку као у изреци пресуде.

Записничар

Председник већа-судија

За тачност отправка
Управитељ писарнице